

Brat Janez:

Boštjančkova Velikanoč.

I.

Z dežele je prišel Boštjanček v ljubljanske šole na ledino v četrti razred, pa je hitro imel polno prijateljev. Kdor ni bil njegov prijatelj, se ga je pa moral bati. Ker Boštjanček, kakor tudi je bil krotkega imena, je bil krepak in močan dečko in je to svojo moč tudi znal izkoristiti. Pol razreda si je spravil v odvisnost, enega za drugim je podrl na tla, enega za drugim razen koščenega Dušana. Dolgo sta se izogibala drug drugemu. Čutila sta, da sta tekmeča. Kadar je Boštjanček podiral tovariše, je stal Dušan ob strani samozavesten, tih in mrk; če je pa Dušan pomedel koga na tla, je pa Boštjanček skomigal z rameni, češ, s plevami se lahko tako dela, a loti se mene! —

Pa sta se spoprijela nekoč gori na grajskih Utrdbah, ko so svinko bili. In glej, sreča ni kar nič omahovala: v prvi minuti je ležal Boštjanček kakor je bil dolg in širok na tleh in Dušan ga je tiščal kakor s kleščami. Boštjanček je strmel, se čudil in skoraj ni verjel. Kakor otroka ga je položil v travo. Užaljen ponos, jeza in sramota, vse je kuhalo v njem — a moral je priznati, da je Dušan silnejši. Tiho je vstal, si osnažil obleko, popravil skuštrane lase in hotel proč. Toda, naslednji hip je še bolj strmel. Dušan se mu ni posmehoval, nič ga ni podražil, nič se pobahal s svojo zmago. Stopil je k njemu resno in vprašal s skoraj žalostnim glasom: — Ali si jezen?

Čeprav je v Boštjančku kuhala jeza, je vendar začuden obstal: odkod ta nežnost v Dušanovi besedi? Tovariš ga pa ni pustil v dvomu in je spregovoril dalje: — Kaj se bova midva

tepla in kregala, ko sva najmočnejša v razredu. Saj sva lahko prijatelja... Boštjanček ni verjel. Kako govori: midva sva najmočnejša, čeprav me je pravkar povalil v travo. To se pravi, on je najmočnejši, pa se zatajuje in deli zmago z menoj premagancem... Za hip je pomislil, da bi on nemara ne bil tako plemenit in skoraj ga je bilo sram pred Dušanom, ko mu je pogledal vprašajoče naravnost v temne oči, se li morda ne šali?

A Dušan ga je že držal za komolec in ga s kratkim: pojedival povabil s seboj.

II.

Od tega dne sta si postala Boštjanček in Dušan prijatelja. Dušan je namreč razumel, kar jih mnogo odraslih ne razume: plemenit zmagovalec vzbudi v premagancu spoštovanje in ljubezen. In res, Boštjanček je gledal k Dušanu kakor k svojemu starejšemu, močnejšemu bratu; Dušan je pa užival v tem, da je čutil rastoči vpliv na mlajšega tovariša.

Zaupal mu je vedno več, tudi svoj rodovnik. Pravil mu je, da je njegov oče notar v Kraljeviči ob Jadranu, da nima več mame, tudi nobenega brata in ne sestre, a da ga ima oče silno rad. — Vse večere in vsa jutra se z njim vozim po morju! —

Kadar je pa Dušan pričel govoriti o morju, je beseda stekla gladko in oko se je kakor vlažno svetilo. — Morje, Boštjanček, ti ne veš kaj je morje! Gladka, neskončna ravan, da ne vidiš do brega. Nekje daleč vstaja iz morja otok, skalnat in siv, toda onkraj otoka je zopet morje. Sploh je morje tako veliko, da solnce zaide v morje in vstane zjutraj zopet kar iz morja. Barve je čudovite, ne vedno ene, ampak veliko vrst barv. Ponoči in v oblačnih dneh je temno kakor črnilo, če je pa nebo jasno, je tudi morje svetlejšje barve. Kadar solnce vzhaja ali zahaja žari rdeče kakor kri in se preliva v vseh barvah; kadar divja vihar, je penasto in rjavo kakor kava. Čisto mirno ni nikdar, majhni valčki se neprestano prelivajo in se igrajo ob pečinah. — A najlepše je v čolnu. Sediš v čolnu, pustiš, da te valovi zibljejo sem in tja, bereš knjigo ali sanjaš o čemer koli — okrog čolna pa imaš pritrjene trnke in vabo... In hlastne zdaj ena riba po tem trnku, zdaj druga po drugem, ti mirno zapreš knjigo, pogledaš, vržeš ribo v čoln in čitaš dalje. Tako lahko delaš cel popoldan in si zaslužiš večerjo.

Boštjanček je poslušal kot otrpel z odprtimi ustmi in si še sline ni upal požreti, da ne bi česa preslišal.

Dušan pa je govoril sanjavo, z zastrtim hrepenenjem, kakor da govori le sebi: Na morju, tam je prostost. Tukaj v Ljubljanci še kapeljna ne smeš uloviti, že te zapiše policaj. A na morju — delaš, kar hočeš. Skočiš v vodo — voda je topla — in pobiraš z morskega dna školjke, ježe, rake. In kakšne rake,

komolec dolge! Potem pa morske pajke, zvezde, gobe... ah, deset in sto morskih čudes, o katerih se nam tu še ne sanja. Če pa se ti zahoče, da se skoplješ, se vržeš v vodo in plavaš daleč ven od brega. — In ko si utrujen, se vležeš na morje kakor na postelj. Morska voda je držeča, valovi te božajo, ti pa ležiš na površini kakor deska — še ganiti se ti ni treba, skoraj bi lahko zaspal... Ali pa se zlekneš na mehko morsko sipino in greješ, kakor martinček...

Boštjanček je bil kakor omamljen. Ni verjel, da so taka čuda zemlje, dokler mu Dušan ni odkril čisto novega sveta. In vedno mu je moral govoriti le o morju, o čolnih, o ladjah, o viharju, o morskih rakih in ribah. Ponoči in podnevi je sanjal le o morju. Enoličen in prazen se mu je zdel ves ta svet proti bujnim čarom juga. Da bi smel, da bi mogel na morje! Tako mu je ostajalo v duši in zavidal je srečnega Dušana in celo lastovke, ki so od morja nosile v deželo pomlad.

III.

Nekega dne sta prijatelja zopet stala na grajskih Utrdbah. Boštjanček se je čudil, da je tako nenadno prišla pomlad in pogrnila osojno stran hriba z belo in rumeno preprogo, a Dušan je kakor zamaknjen zrl preko Barja in Krima in sanjal o morju. Prve zuželke so brnele v deviško lepi božji svet, vrhovi smrek so se kopali v solncu in pošumevali v pomladnem vetru. Dušanu se je pa zazdevalo, da čuje šepet morja in pesem valov ob pečinah. Pa tudi Boštjančkovi domišljiji se je nenadno vrinila misel, da je Barje obširna morska plan, on pa stoji na bregu. Tedaj ga nenadno zgrabi Dušan za roko: »Boštjanček, pojdiva skupaj! Pojdi z menoj na morje! Čez teden dni se prično velikonočne počitnice. Piši svojim staršem, jaz pišem očetu. — Povem mu, da sva prijatelja, pa bo še vesel, če prideš ti z menoj, ker bom imel tovarišijo. Ali hočeš?« —

Moj Bog, če Boštjanček hoče! Saj je edino o tem pre-sanjal cele mesece! Toliko da ni objel prijatelja. Njegove srčne želje se uresničijo. Z Dušanom pojde na morje. Kako bo krasno. Skupaj bosta lovila morske ježke, rake, polže in školjke, nabirala alge in čudovite morske rože z belimi in rumenimi cvetovi, čolnarila in veslarila ves božji dan in se kopala v morju, v pesku in solncu...

Še tisto uro sta romali dve pismi iz Ljubljane; Eno proti jugu na solnčno morsko stran, drugo pa proti planinam pod snežnobeke Grintavce.

Komaj pa je Boštjanček oddal pismo in ves blažen hotel še enkrat premisliti in pretehtati srečo, ki ga čaka, kar se mu nenadoma pojavi v duši vprašanje: Kaj poreko starši? Kaj si bodo mislili mama? V svojem hrepenenju po morju dosedaj na

to ni kar nič pomislil. Sedaj pa se ga je polastil nesluten nemir, v duši je vstajalo nekaj, kakor zavest krivde. Vest mu je pričela očitati, da ni ravnal prav. Boštjanček je vedel, kako ga starši ljubijo, kako visi mama z vsako nitko svojega življenja na njem in je zaslutil, da jih bo njegova prošnja užalila. Ne mara za nas, bodo rekli, — kako hitro in lahko nas je pozabil! Komaj je nekaj mesecev od hiše, že so mu drugi več, kakor mi, ki smo ga zredili in zanj skrbeli! — Boštjanček si je živo predstavil, kako pismonoša prinese pismo v hišo. Vse se razveseli. — Od Boštjančka je, bodo rekli, gotovo piše, da pride domov po pirhe! In vsi se bodo gnetli okrog očeta, ko bodo odpirali pismo: Tonček, Manca in Jožek in mama bodo prišli iz kuhinje. Potem pa bodo prebrali pismo. Nobeden ne bo nič rekel. Žalost jim bo legla v srce. Mama bodo tiho odšli v kuhinjo — in nemara — — Boštjanček je ob tej misli kar otrpnil — nemara bo solza v njihovih očeh! In vendar, Bog ve, da jih ljubi! Nikoli jim ne bi hotel storiti nič žalega. Saj vsak dan misli na starše; zjutraj, ko se zbudi, moli zanje, zvečer, preden zaspi, se še pri njih pomudi njegova misel. In počitnic, najlepših velikonočnih počitnic, koliko se je veselil. Kolikrat si je predstavljal, kako bodo vsi veseli, ko pride domov kot študent, že napol mesten in jim bom razlagal, kaj je že vse doživel in kaj že vse zna. To se bo postavil, Boštjanček! —

Zopet se je spomnil morja, ki pa v luči domačih spominov ni imelo več tistega čara. Skoraj hud je postal na Dušana in sklenil je, da ne gre o Veliki noči domov, pa naj pišejo od doma, kar hočejo.

IV.

Tisti dan pred velikonočnimi počitnicami je prejel Dušan od svojega očeta obvestilo, da naj le pride tudi njegov prijatelj, da ga celo veseli, ker bo potoval v družini. Vse bo pripravljeno za oba in tudi izdatek za vožnjo hoče tujemu dečku pokriti...

Dušan je takoj poiskal tovariša, da mu sporoči veselo novico. Toda Boštjanček je ravno odpiral materino pismo.

— Pričakovali smo, — tako se je glasilo, — da se o Veliki noči vidimo. Jaz sama sem zelo želela, pa tudi tvoj ata in mali Jožek že 14 dni pripoveduje, kako bo fletno, ko pride Boštjanček. Mi vsi, se mi zdi, bi imeli bolj veselo Veliko noč. Ako te pa tako vleče na morje in te hočejo sprejeti in imaš dobrega, poštenega tovariša, pa pojdi v božjem imenu. Privoščimo ti to veselje. Samo varuj se, da se Ti kaj ne zgodi, ne pozabi na molitev in službo božjo. Spodobno se vedi in na nas ne pozabi. Tvoja mati.

— Bravo! — je vzkliknil Dušan, — glej, meni pa oče pravkar piše, naj le prideva! Pripravi se. Z jutranjim vlakom odpotujeval! —

Skušnjava je še enkrat stopila pred Boštjančka. V domišljiji je vstala prelestna podoba morja in njegovih tisoč krasot. A samo za hip. Čutil je, kako iz materinega pisma govori prikrita boleost in ljubezen. Zato ni nič več omahoval.

— Ne pojdem, Dušan, — je rekel tiho, držeč pismo v roki.

— Ti ne greš? Saj imaš vendar dovoljenje od staršev!

— Že, a doma bi bili žalostni. Mama bi nemara celo jokali — in je pristavil tiho — tudi jaz bi težko bil vesel...

Dušan pa, kakor da je doumel prijateljevo dušo. Enkrat, dvakrat ga je naglo in svetlo pogledal, nato mu pa segel v roko: — Razumem. Tudi jaz bi ne storil drugače. Z Bogom! — In že je dirjal po ulici.

V.

Ko je drugo jutro stal Boštjanček na griču za domačo hišo, mu je z veseljem vred vstajala v srcu hudomušna misel, kako jih preseneti, ker ga nič ne bodo pričakovali. Kar izmuznil se je iz vlaka in po stranskih potih hitel domov, samo da bo iznenadenje tem večje. A komaj stopi izza plotu, že ga zagleda mali Jožek, ki je s preostankom svoje malice krmil purana. Bratec je obstal, pogledal široko, odprl še usta in ne da bi utegnil vtakniti med zobe palec, jo je udrl v vežo in kričal na vse grlo: Mama, Boštjanček, Boštjanček! —

Boštjančku se je zdelo, da mu je mali širokohlačnik vse pokvaril, pa je bil vendar presrečen, ko je objel mamo in ata in bil zopet med svojimi.

— Kako, da nisi šel na morje, ali te niso marali? — je vpraševal oče.

Nee, — je trgal odgovor nekoliko v zadregi Boštjanček; — lahko bi šel, saj so pisali, — pa, ... pa ... bi mi bilo po vas dolgčas... Pogledal je kvišku in videl, da so se oče hitro obrnili proč, v obeh matere je pa vjel sij, ki ga zna položiti v oko le mati in ki ga doume le — otrok.

.

Hej, to je bila Velika noč, kakor jo Boštjanček ne preje ne pozneje ni več doživel. Čutil je, kako ga je obdala ljubezen roditeljev in radovednost bratcev. Slutil je, da ga Manca skoraj spoštuje. Bili so krasni dnevi. Mlado zelenje in brstje ga je očaralo, vabil ga je zeleni travnik. V mestu je vseh teh reči pogrešal. Šumenje gozda in potokov, ki so narasli drveli iz ponosnih Grintavcev, na katerih se je še belil sneg — vse to ga ni več spominjalo morja. Le vedel je, da je vsega tega pogrešal in zdelo se mu je, da je bilo že zdavnaj, ko je vse to doživel. — Ne po šumenju morja, ampak po šumenju gozdov in naših voda je živelo v duši domotožje.

In je prišel praznik, zmagoslaven in častit, jej, kako so zapeli zvonovi. Bandera so zavihrala v zraku, med petje je drobilo zvončkanje, procesija se je razvila med hišami in objela polja. Mladi študentek je užival lepoto praznika, krasoto domače fare in prenovljenje zemlje v prvem pomladanskem brstu. Njegovo srce je z drugimi vred klicalo in pelo: Aleluja, Aleluja!

Zvečer je ostal v kuhinji pri mami. Bil je nenavadno zgovoren. Imel je toliko povedati in toliko vprašati. Naenkrat ga pa mama pogleda in zastavi vprašanje: No, Boštjanček, ali ni lepše doma, kakor pa bi bilo na morju?

Boštjanček pa ni nič odgovoril. Pač! Privil se je k mami, oklenil se je z obema rokama in se ji zazrl v oči. In mama je razumela odgovor.

R. Trnovčan:

Matjaževi borci.

*V naših srcih spava kralj Matjaž.
Pesem njegova v naših dušah živi;
iz nje smo vse lepo in sveto prejeli,
iz nje smo po vrlih pomlad razcveteli
in solnce nasuli po poljih okrog.
In kar smo Matjaževi borci vsejali,
z neba blagoslovil večni je Bog.*

*Zdaj v naših srcih spi veliki kralj,
beseda njegova pa v vekov živi
in dolbe in kuje, da vse se iskri,
da bo prinesla pomlad in vstajenje.*

*Takrat bodo zvonovi zapeli
v zeleno pomlad
pesem veliko o solncu,
pesem slovesno v dnevih jasnejših,
pesem zvonečo o zarjah svetlejših.
Takrat bo solnce visoko in čuda svetlo*

*in v naših dušah bo jasno od gorskega sveta.
V prvih vrstah bomo borci tiste dni,
ob naših prsih se bo razmajal vihar,
ker velik je ogenj, ki v nas mladih žari.*

*Kaj ni Križ znak vse veličine?
Kaj ni Bog solnce vse jasnine?
Zakaj so naše poti brez svetlih dni?
A mi smo se zakleli za božjo svobodo,
prisegli smo kralju Matjažu zvestobo
In trudno srce smo Bogu poklonili:
Naj nam da upanja v lastne moči,
naj da nam ljubezni, ki večno gori
in poje vse dneve v hvalnicah skritih,
da jo občutimo v dušah še mi,
Matjaževi borci v vrstah razvitih.*

R. Trnovčan:

Orlovska koračnica.

Orli letijo čez jasno nebo,
pesem visoko v solncu pojo,
rastejo v luči ogromnih daljin,
kličejo krepko iz silnih višin:
Orli naprej, Orli naprej,
do strmih gora se razpnimo!

V pesmi veseli nam bije srce,
duše nam v zarjah mladostnih gore.
Polni ljubezni do naših domov,
bomo razmaknili v ves svet njih krov.
Orli naprej, Orli naprej,
stražarji slovenski bodimo!

Sveto besedo je dahnil v nas Bog,
da jo zasejemo vse naokrog
v zemlje neznane in v zemlje tema,
da jim zasije svet jasnih zvezda,
Orli naprej, Orli naprej,
naš Križ in besedo branimo!

R. Trnovčan:

Pomladno kolo.

Ringa, ringa, raja,
solnce nam nagaja,
solnce se nam smeje
in skrivaj nas greje.

Zima se je skrila,
v solncu se zgubila.
Zlate, jasne volje
pomlad gre čez polje.

Ringa, ringa, raja,
cvetje nas obdaja,
v kolu se vrtimo,
solncu se smejimo.

P. Krizostom:

Velikonočna procesija.

Ali ste jih videli? —
V belih haljicah so šli
vriskajoči in pojoči — — —

V laske solnce so si vžgali,
čelo z zvezdami obdali
ti nedolžni — mali —

Ali ste jih videli? —
Kot studenček čist so šli
skakljaje in smehljaje — — —

„Aleluja! Aleluja!“
iz grla jim kipele je klic.
in za njimi sto ovčic je hitelo
kakor čudovito morje belo
preko pomladanske trate.

Ovce v uzde zlate
vprežene so bile.
Zlat vozček so vozile —
v vence zveže ves zavil,
s cvetjem belim ves pokril.

Sredi cvetja solnce je gorelo.
V solncu Jagnje božje je težalo —
med njimi banderce belo
v nebo je ptapolalo — — —

Vse k Jagnetu nedolžnemu je koprnelo
Vse je vzklikalo in pelo:
„Aleluja! Aleluja!“

Ali ste jih videli? —
Vriskajoči in pojoči
so v nebo izginili — — —

R. Trnovčan:

Pirhe sekajo.

Tonček pirhe gleda:
„Bele bom po grošu dal,
rdeče po dinarju.
To si bom denarcev zbral!“

V vasi pri Lovrencu
Tonček s pirhi obstoji.
„Ali daš jih sekati?“
Blažek mali zaželi.

„Rdeče dam ti po dinarju,
pa le tebi, ker si Blaž.
Šest korakov tu proč stopi
in pokaži nam kaj znaš!“

Blaže meri in zažene
pa preseka pirh do dna,
Tončku, ki debelo gleda
vrže krajcar črn na tla.

„Ej, ti spaka, sreča taka,“
misli Tonček kot lesen.
„Pirh najlepši sem izgubil
in še krajcer je — bakren — —.“

Aleš Napret:

Sanje in resnica.

(Potovanje skozi Italijo, Francijo, Španijo, Egipet v Sveto deželo.)

Bil sem še majhen deček. Sredi delavskih hišic mi je tekla mladost. Kako lepa! Visoke gore so jo stražile. Ljubezen staršev jo je obdajala. Dobri angeli so jo spremljali.

Pri nas doma se ne vidi drugam nego v vrhove gora in v prelepo višnjevo nebo. Nižje hribe smo otroci neštetokrat prelezli. Nabirali smo drva, iskali jagod, trgali gorske rože. Gore smo dosegli, ko je bila šola za nami. Nekateri še prej. A do neba, do visokega višnjevega, nismo mogli.

Janez Gutenberg (na sliki) je l. 1450, v Maincu iznašel tiskarske črke. To je prva tiskana pola.

Včasih smo si zaželeli moči, da bi razmaknili gore, da bi videli daleč ven v lepi, nepopisni svei! Hrepeneli smo za tistimi velikimi bajnimi lepotami, ki so daleč za gorami. Sedeli smo v Strmem hribu in preudarjali, kako bi se prišlo tja čez. In kaj čudovitega mora biti tam zunaj. O, ko bi mogli preko zelenega gorskega ograjka v vabljivo, čarobno modrino!

Kdo pozna otroške sanje? Kdo izpolni želje drobnega srca? Pomagati smo si morali sami. Tja, kjer se nebo dotika gorskih grebenov, so romale naše misli vsak dan. Razdelili smo

si nebo. Vsak je vzel svojo smer. Za to smerjo se je skrivala vsa njegova sreča, sladko upanje.

Moj kos neba je šel ob zapadni črti, od Stovca do Kramarjevega hriba. Ravna zelena črta. Nad njo nebesna modrina. Kakšen dan ozaljšana z mehкими oblaki. Kakor bele rožice. Bil sem prepričan, da je moje nebo najlepše. Neizrekljive skrivnosti je nosila v sebi moja smer.

Dan za dnem sem sanjal o njej. O lepoti, ki je skrita za njo. O bajnem čudnem svetu, ki gre v neznane dalje. Pota peljejo čez devet dolin, devet gor, devet cest. V sijajna mesta. Na kraj morja. Na rob puščave. Med dobre, brezskrbne, srečne ljudi.

Tja daleč, daleč me je vabilo moje nebo. So me klicali oblaki. Mi je prigovarjalo srce.

Tako sem deček čutil, sanjal, hrepenel.

Dijaku so mi bile ure zemljepisja najljubše. Veliki stenski atlas najlepša slika. S prstom sem potoval preko svetovnega morja. Od severnega tečaja do Ognjene zemlje. Od Sueškega kanala do Nove Zelandije. V bogato Španijo. V tihe norveške fjorde. V deželo polnočnega solnca. V klasično Italijo. V deželo Faraonov. V Palestino. V Saharo. Nepoznana, komaj slutena čudesa je domišljija čarala iz pisanega atlanta.

Ni še zašlo desetletje med mladimi željami. Pa se mi je odprl svet. Hitel sem v njegov objem. Kakor ptička iz kletke. Prav sem sanjal. Svet je ves lep. Ves razkošen. Pisan. Vesel. Kakor pravljica.

Oči so pile lepoto. Srce je radostno utripalo. Želje izpolnjene. Sanje uresničene. Lepi, božji svet je moj!

*

V tirolskih gorah sem pozdravil stare znanke. Prehodil in prevozil sem počez grebene in doline, in videl, da je Salzburg najlepše alpsko mesto. V Münchenu sem stal pred svetlimi palačami in muzeji in nagromadenimi slikami. Na otoku Chiemskega jezera sem strmel nad krasoto pravljčnega gradu. V Oberamergavu sem zamišljen zasledoval pasijonske igre. V Ulmu sem sopihal na najvišji cerkveni stolp. V švabskih alpah ob mladi Donavi sem poiskal tihi beuronski samostan. V Friedrichshafenu sem občudoval velikanske lope zračnih ladij. Neopozabna mi ostane vožnja po veselem Bodenskem jezeru, ki leži v objemu peterih držav.

Ponovno so me zvabile vase čarobne Benetke. Z Markovega zvonika sem zrl čez sinjo Adrijo na tržaško obrežje. V gibki gondoli sem se vozil na otok Lido.

Srce je hotelo še dalje, dalje. Hitel sem v večno mesto Rim. Grob sv. Petra, sv. oče, katakombe, veličastne cerkve,

starodavni spomeniki — same slike, ki sem jih videl že v najmlajših letih, ko sem po domačih hribih s knjigo v roki sanjal o vsem tem lepem. V Asisiju sem hodil po stopinjah Frančiškovih. Sv. Antona, njegovega duhovnega sobrata sem obiskal v Padovi. V Milanu pokleknil na grof sv. škofa Karla Boromeja. Trikrat že sem se sprehajal po strehi čudovite milanske stolnice, ki ma stolpov ko leto dni.

Dve stvari sta me v Genovi najbolj zanimali: pristanišče mrtvih — ogromno krasno pokopališče, in pristanišče živih, kamor prihajajo in zopet odhajajo mogočne ladje v daljne dele sveta.

Ob prelestni Rivijeri, vsi dehteči afrikanske flore in poljubovani od temnomodrega morja, sem užival bajno pomlad. Bolj ko razkošna igralnica v Monte Carlo in sijajne palače v Nizzî, so mi ugajali prekrasni palmovi parki in opojni cvetlični nasadi teh mest. In azurno nebo nad njimi.

V Marseilleu sem dvakrat romal na hrib naše Ljube Gospe, ki stoji vrhu cerkvenega stolpa, visoka deset metrov, vsa zlata blagoslavlja mornarje v viharnih dneh. Pod seboj sem gledal živahno obmorsko življenje in hrepenel preko morja.

Nad vse prijazno leži pod pirenejskim gorovjem Marijino mesto Lurd. Cel teden sem se mudil pri Materi ob skalnati duplini. Udeleževal sem se slavnostnih procesij, kopal v čudodelni vodi iz lurškega studenca, videl nenadno ozdravljenje hrome žene. Nerač sem se ločil od tu.

V Biarritzu sem prvič ugledal Atlantski ocean. V razsežnem kopališču sem se vrgel v njegove tople valove, ki so zaprašenemu popotniku jako dobro storili.

Pot je vodila naprej čez Pireneje v nepoznano Španijo. V San Sebastianu, poletni rezidenci španskega kralja, bi se skoro izgubil med vijugastimi ulicami. V Limpiasu sem s strahom stopal v cerkev čudovitega Kristusa, ki se ozira s križa po ljudstvu. V Laredu, malem obmorskem mestecu sem našel najbolj ljubeznive otroke. Ob morskem obrežju sem si nabral najlepših školjk.

Morje, morje! Kaj skrivaš za svojimi vodami? Lastovice so prišle in zopet odhajale. Za njimi moram.

V Marseilleu se vkrcam. Vozimo se mimo Korzike, domovine velikega Napoleona. Po mesinskem prelivu skozi Scilo in Haribdo. Zasmilila se mi je nesrečna Mesina, ki se še danes ni opomogla od groznega potresa. Za njo zrem v silno Etno. Vrh ji krvavi v večerni zarji.

Vroča Afrika me je sprejela. V staroslavni Aleksandriji sem našel družbo Slovencev. Kako je dragocena domača beseda v tujini!

Prestolica egiptovske dežele — Kairo — bi me skoro zadušila v svojem nepreglednem vrvežu. Koliko lepše je zunaj pri piramidah. Lezel sem v višavo po tisočletnem kamenju in

zrl molčeč globoko v puščavo, ki je gorela v južnem solncu. V egiptovskem muzeju sem stal pred mumijami slavnih faraonov, občudoval bogastvo Tutenkamenovega groba.

Čez Sueški kanal. Z vlakom preko puščave na cilj mladostnih sanj — v Sveto deželo. Iz Jeruzalema sem delal izlete v Betlehem, v Emavs, v Jeriho, k Jordanu in daleč doli do Mrtvega morja. Skozi Samarijo v galilejsko mesto Nazaret. Od tu sem obiskal Kano, Genezareško jezero, Karmelsko goro.

V Haifi zopet na morje. Skozi Dardanelske utrdbe v bajni Carigrad, kjer sem izročil pozdrave žalostni Hagiji Sofiji. Naprej po najlepši vozni cesti sveta, po Bosporu v Črno morje. Neprijazno je bilo to morje in jezno me je premetavalo po penečih valovih.

V Bukareštu sem upal srečati zapadni Pariz, kot so nam govorili v šoli. A primera zelo šepa. Skozi sedmograške gozdove sem privozil v brezkončne ogrske puste in v njih ponosno prestolico Budimpešto.

Mladostne sanje so postala resnica. Videl sem lepi božji svet. Kot čebelica sem hitel od čudesa do čudesa, ustvarjena po dobrotni roki Stvarnikovi.

Najlepše, kar sem videl, je pa slovenska zemlja. Prišel sem nazaj v planinski kraj. Gore so me pričakovale. Z veseljem sprejele. Vprašajoče pogledovale. Nebo se je toplo sklonilo nad menoj. Zabraniti mi je hotelo novo pot v svet.

Po vsem potovanju v svetu ni ugasnil v srcu plamen pristne domovinske ljubezni. Čutil sem, kako resnično poje pesem:

V dolin'ci prijetni je ljubi moj dom...
Tu rož'ce domače najlepše cveto,
in ptički domači najlepše pojo.

Ivan Pregelj:

„Bog je umrl.“

Dnevna balada.

Če bi še enkrat v sebi in drugih obuditi mogel tisto sveto otroško žalost velikega tedna, žalost oči in src ob božjem grobu:

»Bog je umrl!«

Če bi obuditi mogel sveto otroško usmiljenje, ki se čudi, kako neki more solnce sijati, kadar Bog v grobu spi.

Če bi mi vsaj deca obudili iz žalosti, ki je v raglji, iz žalosti, ki je v temnožoltih voščenkah, iz žalosti privezanih zvonov, iz žalosti pesmi, otroški duši temnih...

»Bog je umrl!«

Saj sem hotel kakor lani imeti žalost in usmiljenje oči in src pred božjim grobom:

»Bog je umrl!«

Pa so moji dijaki deca. In sto in petinsedemdesetkrat so mi pisali v nalogi:

»Piruhi, pomaranče, potica in gnjat.«

In eden je pisal »gnad« in ne eden ni pisal, da je Bog umrl in da se čudi, kako more solnce na nebu sijati, ko Bog v grobu spi...

»Piruhi, pomaranče, potica in gnjat!...

Gabijo se mi piruhi, pomaranče, potica in gnjat!...

R. Trnovčan:

Straža pred Ljubljano.

Orlovske zgodbe iz našega gnezda.

(Dalje.)

»Stopita malo bliže, da bosta videla, kako naši fantje telovadijo!«

Mihec je kot pijan stopal za Viktorjem. Ves je rdel. Mislil je, da se mu ves svet smeje.

»Ne ostanem tu!« se je odločil. »Prej ko bom mogel, bom odšel.«

Nato se je zagledal v gručo telovadcev. Saj so še dobro delali, le v sredi vaje se je vsakemu ponesrečilo. Eden za drugim so nezadovoljno skakali z bradlje.

Mihec se je skoro na glas zasmel.

»Kaj se smeješ? Ali narediš ti bolje?«

Nič ni rekel Mihec, samo v obraz je še bolj zagorel. Zasukal se je, slekel suknjo, stopil k bradlji in lepo izvedel vajo, da se je izvil telovadcem vzdih začudenja.

»Kje si se pa tako naučil?«

»Pri Orlih!« je poudaril Mihec in se hitro oblekel.

»Pri nas se boš pa še izpopolnil.«

»Ne bom se. Pa ne zamerite, ne morem ostati tukaj. Z Bogom!«

Okrenil se je in šel po sredi telovadnice proti vratom. Viktor je nekaj časa stal v zadregi, nato je odhitel za Mihecem. Za njima je jeknilo par psov. Molčala sta. Le Mihec je pozdravil, ko je zaprl vrata:

»Bog živi!«

»Nikdar več med nje!! Nikdar!«

»Zakaj ne?«

»Nikdar!« je odločil Mihec.

»Pa pojdi nazaj k Orlom!«

»Pojdem!« je vzkipeł Mihec.

»Pojdi, jaz pa ne grem!«

Jezna sta se razšla.

Potem se nista videla do nedelje. Mihec ga ni iskal, Viktor pa ni sam prišel.

V nedeljo popoldne je pa Mihec odšel k nauku. Sredi vasi je dohitel Viktorja. Začudil se je:

»Danes pa greš v cerkev?«

»Oče so mi dejali, da moram iti. Saj veš, kako je drugače!«

»Leskovka poje. Tudi pri nas jo imamo nad vratmi.«

Molčala sta do cerkve.

Vstopila sta. Mihcu se je zazdelo, da je stopil v domačo hišo — — —

Po nauku sta ostala pred cerkvijo. Nista vedela, kam bi. Počasi je začel Viktor:

»Veš, kaj so dejali dopoldne mati? Preveč se potepam, namesto, da bi kaj pametnega delal. V nedeljo sem umazal hlače z jagodami pa je bil ropot. Danes dopoldne so pa rekli, naj se zapišem med Orle.«

»Pa pojdeš?« je vprašal Mihec.

»Ne vem. Pred enim tednom bi šel, danes pa res ne vem.«

Tisti čas je pa stala v telovadnici vrsta mladcev pred vaditeljem, ki jih je klical, da se prepriča, če so vsi prisotni.

»Mihca ni? Kod hodi?«

Vsa vrsta se je ozrla na Mihčevo mesto in potem na Jožeta, ki je mirno molčal.

»Ni ga!« je ponovil vaditelj in zaznamoval to v beležnici. Mladci so molčali. Ko je pa bil razhod, so stopili k Jožetu:

»Zakaj ga nisi naznanil?«

»Molčite! Če ga še v nedeljo ne bo, pa povemo. Zdaj je pa še prezgodaj. Boste videli!«

Tovariši so zmajali z glavami in odšli.

Medtem je Mihec prigovarjal Viktorju, da bi šla skupaj v Dom.

»Da me bodo zbadali!« se je upiral Viktor.

»Ne bodo te! Poznam jih!«

Počasi sta šla proti Domu in obstala pred vratmi. Iz telovadnice so odmevala povelja in čulo se je korakanje.

»Začeli so že,« je menil Mihec.

»Pojdi, bova šla drugo nedeljo, da bova kar od začetka zraven.«

»Jaz kar grem,« je dejal Mihec in odprl vežna vrata.

Tudi vrata v telovadnico so se hipoma odprla. Jože je prišel iskat na hodnik stojala za skok.

»Miha, kaj pa stojiš pri vratih? Brž noter, da ne boš vsega zamudil.«

Mihec se je oddahnil. Osrčil se je in vstopil. Viktor je šel počasi za njim.

»Kod hodiš toliko časa?« se je jezil vaditelj nad Mihcem in mu pokazal, kam naj stopi. Viktor je pa ostal za vrati.

»Kaj pa ti?«

»Zapisal bi se, pa ne vem, če me vzamete — — —«

(Dalje.)

V Deveti deželi.

Igra v enem dejanju. — Last Marijanišča.

(Dalje.)

Ljudje: Potolaži se, Deseti brat! Saj te imamo radi. Nič hudega ti ni pri nas, Deseti brat!

Deseti brat: Potem vam še to povem. (Zabobna.) Če pa se hoče kdo zdajle z menoj igrati roparje in žandarje za slovo, naj prinese pištolo, ker zvečer porečem vsem: Adijo. (Zabobna.) Tako je, da veste!

Otroci (odhite): Pojdimo po pištole in po sablje! Pojdimo se roparje in žandarje.

I. pritlikavec: Deseti brat, veš, jaz bom tvoj zvesti sluga in ti bom nosil pištolo, kadar boš lovil roparje. Grem precej po njo. Tako zvesto ti bom stregel, da dá cesar gotovo meni obljubljeno darilo. (Odide.)

Zamorec: Jaz ti bom pa pištolo basal, da prav gotovo zadene. (Za odrom se sliši otroška trobenta.)

Deseti brat: No dobro, za slovo se še enkrat poigrajmo. (Šest dečkov prikoraka v vojaški opremi. Vsakdo ima pištolo in sabljo. Drugi se v pogovoru razidejo.)

IV. prizor.

Deseti brat: Kdo bo razbojnik? Vi trije bodite razbojniki, mi štirje bomo pa žandarji. Ali ste zadovoljni tako?

Dečki: Zadovoljni, zadovoljni!

Deseti brat: Jaz bom vaš načelnik zato, ker sem najbolj izurjen v takih rečeh. Daj sem trobento! Tako! Glejte, ko zatrobim, takrat se skrijemo in takrat se začne. Kogar mi žandarji ustrelimo, mora bit precej mrtev, pa ne, da bi potem še bežal. Precej mora pasti. No — pripravite se! Na, ti mali prijatelj, ti boš nesel pištolo, ti (zamorcu) jo boš pa lepo basal. Pa glej, da bo zmeraj res nabasana. Zdaj pa pojdimo. Vi razbojniki tje (na desno), mi pa sem (na levo). (Odidejo na desno in levo. Deseti brat ostane s pritlikavcem in zamorcem v sredi, ter se ozira naokrog.)

Deseti brat: Zdaj so se skrili! (Zatrobi na vse strani.) Začnimo! (Potihoma dene prst na usta.) Zdaj pa le potihem! Sem pojdimo, pa le počasi! (Odidejo na levo in se pokažejo zopet pred prvo kuliso spredaj. Hodijo po prstih, Deseti brat še vedno prst na ustih.) Kaj pa tako škorkljaš, ti nerodni pritlikavec, ti! Razbojniki nas ne smejo slišati. (Skrrijejo se za hribom rož.) Pripravi pištolo, ti jo pa nabašil! Aha! Tamle se nekaj giblje! Sedaj pride! Pssst! Daj pištolo, daj jo, brž jo daj, no! (Zamorec baše pištolo, medtem

pa zleti razbojnik preko odra na drugo stran.) Ah, ti neroda nerodna. Vidiš, eden nam je že ušel! Kaj se pa ponujaš, če še basati ne znaš?

Zamorec: Saj nisem jaz kriv, le pritlikavec mi jo je prepozno dal! — Ali ne gre nekdo?

Deseti brat (šepetaje): Pssst! Molči! Se že zopet nekaj giblje! Aha, že gre! Daj sem pištolo. (Od leve strani se deček počasi plazi in se na vse strani ozira. Deseti brat pomeri in ustrelj.) Bumpf! Padi, si že mrtev! Mrtev si, mrtev! (Deček pade. Deseti brat leti k njemu.) Uh, kaj sem naredil! Vstani brž, saj ti si žandar! Ti bi ne smel pasti, ker le razbojnike streljam! Teci brž, tak teci vendar!

Afrikanci opazujejo prvi evropski zrakoplov.

I. deček: Zato se mi je pa čudno zdelo! (Odhiti.)

Deseti brat: Zakaj si pa rekel, da gre nekdo, da sem zastoj streljal. Ti si sluga! Samo za napotje si, veš, in za nič drugega!

I. pritlikavec: Sedaj ti pa jaz nabašem pištolo, Deseti brat.

Deseti brat: Daj, pa le hitro! Ali ne gre nekdo? Meni se zdi, da nekaj šumi. Pssst! Daj sem pištolo! Si jo dobro nabasal, kaj ne? Aha, aha! Le bližje, prijatelj, smrti ne uideš. Od desne strani razbojnik oprezno.) Le še malo bližje pa si naš. Zdajle! (Sproži, a pištola ne poč.) Bumpf, padl, hej, slišiš, padl! Kam tečeš? Padl!

II. deček: Saj nisi ustrelil. (Odhiti smeje.)

Deseti brat: Kako si mi spet nabasal? Tako nam vsi uidejo.

I. pritlikavec: O, jaz sem popolnoma dobro nabasal, le naboj so tako zanič, da ne ustrelé. Daj pištolo, da še enkrat poskusim...

Deseti brat: A, zdaj naredim sam. (Baše.) Vidva pa pazita ta čas dobro, da nam zopet kdo ne uide.

Zamorec (poslušaj): Če se ne motim — a nič ni — vendar se mi zdi. — Streljaj! Streljaj!

I. pritlikavec: Moje uho me ne vara — razbojnik že gre — je že tukaj! Streljaj! (Od desne pride II. pritlikavec in vleče majhen voziček. Polglasno poje pesem. Ko pride do srede odra, Deseti brat ustreli.)

Deseti brat: Mrtev! Mrtev! Padi!

II. pritlikavec (se ustraši in izpusti voziček): Jej, jej, ali sem še živ? (Se prime za glavo.) Joj, tukaj pa streljajo! (Pograbí voziček in zbeži). Razbojniki! Razbojniki!

Deseti brat: Sem že spet na napačnega streljal! Jej, kaki grdobi sta vi dva! Preč vaju spodim, pa bo!

I. pritlikavec: Tale je rekel, da streljaj, meni se je zdelo, da nekdo gre. Jaz nisem nič kriv! Tale te je prav nalagal. Jaz nisem prav nič kriv. Jaz nisem prav nič kriv. Jaz sem slišal...

Deseti brat: Pssst! (Nabaše.) Spet gre! Pazita! Je že, je že. (Razbojnik pride od desne, Deseti brat ustreli.) Br-bumpf! Zadet! Padi!

III. deček: Jej, kaj so tukaj? Saj nisem mrtev! (Zbeži.)

Deseti brat (pride iz zasede): Jaz se ne grem več! Saj ne delajo, kot smo se zmenili. To ni nič. (Gre na sredo in trobi na vse strani. Za odrom počí pištola, nato se pridrve dečki.)

Dečki: Kaj je že konec? Saj smo komaj začeli! Pojdimo se dalje!

Deseti brat: Tegale sem ustrelil, pa ni hotel biti mrtev. Tako se že ne grem več! Domov pojdem, še danes, precej pojdem...

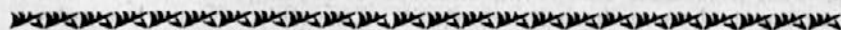
(Za odrom zvonovi Devete dežele.)

Dečki: Zvonovi zvone! Štruklji se že kuhajo! Poldne! Precej bo kosilo! Pojdimo! Pojdimo!

I. deček: Ne bodi hud, Deseti brat! V igri je vedno tako! (Deseti brat se jezno obrne preč.)

II. deček (se mu bliža): Ne zameri, bo pa popoldne bolje! (Gredo na različne strani. Pritlikavci letajo iz hiše v hišo. Okno se odpre, nekdo pogleda ven.)

Deseti brat (zase): Vse je lepo tukaj, ampak jaz bi pa za božič vendar rad šel domov. Toliko jim ponagajam, da me še sami spode! (Odide.) (Konec prih.)

Velikonočno veselje, velikonočno vstajenje, velikonočno življenje — kdo si ga ne želi v čistih dušah, v iskrenih očeh in v ljubečih srcih? Za dan Vstajenja — želi A n t e.

Br. Žane:

„Orlič“ v šestih letih.

»Orlič! Kdo ga ne pozna? Ni sicer velik kot »Dom in svet«, tudi ni star kot Metuzalem, a naš je. Tiho, neslišno prihaja k nam vsak mesec, že sedmo leto in s toplo, prijazno besedo nas opominja, uči in navdušuje. Lep, ljubezniv je, kot brat. Z ljubeznijo je spisan in zato seva iz njega ljubezen in nas vabi in kliče, naj ga ljubimo in ubogamo kot drago mamico. In ko ga prečitamo prvič, si ga zaželimo še drugič in zopet in zopet sežemo po njem in se potopimo v njegove zlate nauke.

Majnika meseca 1. 1920. je prvič pozdravil navdušene Orliča. Poletel je med nje kot bratec k bratcem, kot sestra k sestricam. Pomlad ga je prinesla, cvetoči maj ga je dal. In Orliči so ga bili veseli, saj bo od sedaj naprej njihov prijatelj, ki jih bo spremljal, se z njimi radoval, jih učil in hrabil. Majhen je bil sicer, manjši kot sedaj. Ličce mu je bilo rožno kot mlademu Orliču. Petkrat je priskakljal v taki srajčki med male brate in sestrice prvo leto. Petkrat je prinesel poln koš veselja in radovednosti. In pa petkrat ali pa tudi še večkrat je romal skozi mlade roke in njegove pesmice so se razlegale na akademijah, na poti v šolo, povsod, povsod, kjerkoli so Orliči doma. Na veseli pošti so se oglašali pogumnejši bratci in sestrice in urednik br. Nardžič, ki jo je sedaj »čez veliko lužo« potegnil, je imel toliko dela, da se je mučil in potil noč in dan. Pa je prišel oktober in »Orlič« si je napisal na čelo: Letnik II. Tako je sicer imel v prvem letniku samo pet števil, a kaj zato, če pa ni mogel večkrat priti. Ker je bil sedaj malo starejši, mu je br. Nardžič poskrbel tudi daljšo belo suknjico, da je potem zapisal: »Orlič« se je potegnil. Raste kakor konoplja! Komaj je še prihajal kot čisto otroški samosrajčnik, sedaj pa se že postavlja kot fant od fare. Potegnil se je navzdol, narastel je na levo in na desno, odebelil se je za cele štiri strani. — Pa je bil res priden to leto! Redno je posečal orlovске družine vse leto in na 128 straneh je prinesel marsikaj lepega in zanimivega. Med 25 pesmicami je precej lepih deklamovank. Važni sta dve igri, predvsem: »Orlič in drugi ptiči«, ki se prav lepo igra in je sploh najlepša igra, kar jih je doslej izšlo v »Orliču«. Tudi nabiralnik za veselo pošto je bil vedno poln in kakor sem slišal, je moral dati br. Nardžič to leto novega napraviti. Če je to res, ne vem, ker nisem bil zraven. In še ene lepe reči »Orlič« ni pozabil. Vedel je, da mi ljubimo slike, zato jih je rad po možnosti prinašal.

»Orlič« je stopil v tretje leto, vesel kot prej, v svesti si svoje moči in veljave se je podražil za 1 Din in za 3 Din te je posečal vse leto. Pa še en važen korak je letos napravil. Preselil se je v Ljubljano. (Prej je namreč stanoval v isti sobi z br. Nardžičem v Kamniku.) Bil je še bolj priden kot prej. Prinašal je še dalje lepe pesmice. Veliko jih je. Kdo bi vse naštel! Tudi mnogo lepih spisov in črtic ima. Notri dobite tudi igro: »Pijanec, brrr...«, ki ste jo gotovo že igrali. Orličice bo pa posebno zanimala: »Sirota Jerica« na strani 122. Krasna igra! Le pogledajte! In slik tudi ni zanemarjal. Veliko, veliko jih je, posebno o brnskem orlovskem taboru. Tu vidite tudi češke bratce in sestrice, zato le pogledajte!

In tako se je zopet zasukalo eno božje leto, kakor pravi urednik, ko vabi na naročilo IV. letnika. Zopet se je malo podražil, a je tudi obljubil, da bo zato še bolj lep in prijeten. Bil je skozi vse leto mož-beseda in zopet je dosegel 128 strani. Držal se je starih načel. Krasnim pesmicam sledijo poučni članki, večkrat zagledaš kako sliko. Tudi šaljiv je »Orlič« letos prav rad. Zdaj ti zaokroži okroglo pesmico, zdaj ti zopet pove kako pametno, pa se zopet obrne na resnejša vprašanja. »Zamorčki«, »Kaznovana radovednost«, »Mi smo živo srebro«, »Veseljé prijateljice... vse to je prav primerno za naše odre. Le poskusite! Tudi telovadbe »Orlič« ne pozablja: celo telovadne slike najdeš notri. Vesela pošta je vedno prenapolnjena. Orliči iz vse Slovenije se oglašajo in marsikateri vščipne tudi br. Nardžiča, a ta je tič in ne ostane dolžan. Ob zaključku leta pa urednik ni nič kaj zadovoljen. Orliči godrnjajo, da bi lahko več števil dal. (Dalje.)

Mladec Ivan:

Med brati in sestrami.

(Nekaj spominov ob mladinski akademiji Ljubljanskega okrožja 19./III. 1927.)

Nestrpno in hrepeneče smo zrlí na vrata, v rokah smo stiskali zelene listice, čebmrnali kot čebelice v panju in žuboreli kot bister potoček. Francej je venomer zijal na uro in študiral, koliko minut je še časa, in že mu je vstajal dvom, da nam sploh odprli ne bodo. Že je mislil začeti razbijati po vratih, pa glej, tedaj se odpro vrata in smehljajoč se usujemo na galerijo v dvorano. Ostrmeli smo. Pod nami so bili sedeži že vsi zasedeni, na stojiščih pa se je zlasti mladeži kar trlo. Na galerije so se usipale vedno nove gručé Orličev in Mladcev, Gojenk in Mladenk. Spodaj zdajci začnejo ploskati. »Gospod škof!« je zašumelo med nami. In tedaj je zaorilo iz naših grl tisoč: živio! na čast našemu velikemu prijatelju. Kmalu je prišel tudi podpredsednik OP, to je oni gospod ki vodi vse Mladce in Orliče.

No — in ura je štiril Zastor se dvigne. Krepak Orlič se postavi s »Triglavskim Orlom« in za njim že nastopijo trnovski Orliči. Čisto majceni so, kot palčki, pa dobro izvajajo proste vaje, čeprav se včasih kateri kaj malega zmoti. Pa so priskakljale nežne Gojenke in igrale pri potočku in plesale okoli drevesa kot angelci. Preskoki trnovskih Orličev niso bili na višku. Od Trnovčanov smo več pričakovali. Njih sestrice so pa prav ljubko delale vaje z vejicami. Moško so potem prikorakali Mladci iz Device Marije v Polju. Dobro so pokazali prvi dve prosti vaji, dasi tudi ne brezhibno. Šentjakovski Orličí so se dobro odrezali s svojimi skupinami, tudi Gojenke iz Most so nas izvrstno zabavale s svojimi igrícami. Vse so pa seveda spet posekali Vičani s puškami. Njihov general je bil pa že tak mož, da mu ga ni para pod milim nebom. Prav za polovico je bil manjši od svojih vojakov, pa jih je le tako moško ekserciral, da bi bili mi kmalu od smeha počili. Seveda Trnovčani morajo pokazati svoj prapor, ki so si ga priborili. Navdušeno je deklamirala trnovska vrsta lepo pesmico. Potem smo pa šli na »Kosovo gostijo«. Šentviške gojenke so pele in plesale, mi pa gledali in ploskali — gostil se pa nobeden ni. Sledili so krasni skoki Mladcev skozi obroč in premet. Poskušajte tudi pri Vas, bratci! Za Mladci so Mladenke izvajale prav ljubko simbolično vajo: »Slovensko dekle«. Nato je prispela vsa trnovska družina in nam zagostolela ono znano: »Prišla je miška iz mišnice...« Ho, to smo jim ploskali! Neki hudobnež pa je začel žvižgati! Uh, kako je to grdo! Sram naj ga bo! Pridne viške Gojenke so prav lepo prale. Nato so pa Mladci-dijaki pokazali krasne vaje. No, in nazadnje je bil pa seveda konec in v živi sliki so se nam pokazali vsi Mladci in Mladenke. Orličí in Gojenke; tako slikovit je bil ta prizor, da bi ga vsem priporočil na koncu akademije. Bog živi!

Proslava sv. Alojzija in sv. Stanislava 13. marca 1927.

Dijaški Orel — Ljubljana je priredil v veliki dvorani hotela »Union«, ki je bila do zadnjega kotička zasedena (bili so prevzv. g. škof in ljubitelji mladine), prav mično in častno počastitev 200 letnice svetništva Alojzija in Stanislava. Vse nam je ugajalo. Orkester (akademiki) je prijetno razpoložil ogromno množico, da smo se navdušili in krepko ploskali. Geslo naše mladine je bilo izrazito, a moral bi biti mladec, ki bi s polnim glasom, kot fanfara zadonel v dvorano, da bi bil res krik mladine. V. Winklerjevi deklamaciji: Alojzijevska in sv. Stanislav sta bili prednašani sijajno, zlasti prva. To je bil mojster-deklamator Lenček. Tudi vsebinsko sta zajeli, kako ne bi, saj so R. Trnovčana-Winklerja, ki mnogo obeta. Petje: St. Premrl, Himna sv. Stanislava in Sem kakor oljka, nas bi moralo bolj ogreti. V manjšem prostoru bi učinkovalo izborno, za Union pa mora biti zbor vsaj 50 pevcev in ne samo 20. Dijaški Orel ima ravno glede pevskega dij. zbora v Ljubljani še težko, a hvaležno nalogo za bodoče. — Na oder je stopil slavnostni govornik dr. p. Roman Tominec, sin sv. Franciška. Mirno, lepo zveneče, odločne so pritekale njegove besede, vabile in privabile so

občinstvo, globoke, težke včasi, so vnele za ideal obeh svetnikov: sv. čistost. Ne samo dve imeni naj okitita orlovski lilije čistosti, ampak sto, tisoč, tisoči in tisoči naj bi se zamislili v eno misel — čistost. V dvorani je ugasnila luč, nastopila je tema, na velikem belem platnu pa se je pojavila slika sv. Alojzija. Začelo se je skioptično predavanje dr. Rožmana, duše vse prireditve in največjega ljubitelja orlovske in dij. mladine. Krasne slike, da še danes vidim Alojzija — oprtega ob meč — rojen vladar in pa preljubega Stankota, z lepimi velikimi očmi in smehljajem, ki me spremlja od onega večera povsod. To so bile besede, ki so vžgale. Naj zaključim s Sardenkom: Verujte! Vstali bodo lepši dnovi, rod mladih ljubi višje ideale!

Dijak Iv. Marinko.

Naraščajska akademija v Kamniku.

Vse se pripravlja na novo življenje, posebno sedaj, ko se približuje pomlad. Tudi mi kamniški Orlički nismo držali križem rok. Prav pridno smo se pripravljali na akademijo, katera je dobro izpadla. Poveva Vam pa, bratom in sestram širom domovine, pa tudi nam še dobro v spominu ohranjenemu br. Nardžiču v Ameriki, da smo tudi znali precej nagajati, kadar je pa bilo treba pa smo bili tudi resni. Z veseljem, a še bolj s strahom, smo pričakovali Svečnice, ker ta dan smo nastopili.

Nastopil je naraščaj in mladci. Spored je bil sledeči: 1. Nagovor; pri tem je naš prijatelj in mladeček br. Jagodic, pojasnil novo vzgojo mladcev (po lastni izkušnji tudi vzgojo skavtov in gozdovnikov). 2. Dva naraščajnika (br. Grzinčič in Mihelič) sta deklamirala. (Katero pesem?) 3. Orlički in mladci so nastopili s štirimi vajami; poleg tega pa tudi mladci priredili še igro z žogo. Po končani telovadbi smo igrali tri enodejanske: »Zapeljivec« in »Medveda« Orlički, »Zaklad« pa mladci. Vse nam je šlo po sreči! Tilen, Drejček, Nande, Drago, Jožek in Janko so prav pohvalno igrali. Tudi ostali so se dobro odrezali! Po končani prireditvi smo imeli čajanko. Sedaj že pišemo vloge za prihodnjo prireditev, za katero bi Vas prosila, g. urednik, da nama zopet prihranite kotiček. — Bog živi

Orliča A. Režun in Iv. Kotnik.

Loški potok — Mali Log. — Tudi mi Orlički, visoko gori na mejni strani v Malem logu, se dokaj lepo gibljemo. Telovadbo ima po navadi vsaka vas zase, ker smo si precej oddaljeni. Pri nas smo začeli s telovadbo in s številno obiskovanimi sestanki meseca novembra 1924. leta. Napravili smo izlet k Novi Štifti 21. junija 1925. leta. Nastopili smo tudi s telovadbo. Te prireditve so se udeležila tudi druga okrožja. Istega leta je bila tudi prireditev v Sodražici, in moram pripomniti, da je bila udeležba jako dobra in dober uspeh. Dan veselja je posebno na praznik sv. Jožefa ter sv. Alojzija vsako leto, kakor tudi na praznik Brezmadežnega spočetja, ko pristopamo vsi k sv. obhajilu. Naj Vam še omenim »Orliča«, častivrednega prijatelja Orličev. Naročeni smo nanj dobro veliko število in zanj vedno pridobivamo. Vsako nedeljo imamo redne telovadne ure in sestanke, kjer smo zbrani vsi in izvršujemo načela br. vaditelja, seveda brez nagajivosti ni. Enako so telovadne ure in sestanki pri nas v Malem logu. Ti sestanki so polni lepega in zabavnega veselja in lepih vzorov. Naša udeležba na skupnih sestankih je velika. Orličev v Malem logu nas je 15, od katerih se trije pripravljajo na izpit za mladce. Z zavednostjo napredujemo. Velik je naš načrt in težka je naša naloga, ali bratje, brez božje pomoči ne dosežemo zaželenega cilja.

»Orlič«, glasilo orlovskega naraščaja, izhaja vsak mesec. — Izdaja ga Društvena nabavna zadruga v Ljubljani, Ljudski dom (Rasberger). — Uredništvo in upravnništvo: Ljudski dom, Ljubljana. — Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din letno, za vse druge 12 Din. — Urednik: A. Kordin, Marjanišče, Ljubljana. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.